

УДК 338.14:339.97

СЦЕНАРІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Мельниченко А.

студентка факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

На даний час проблема боротьби з наслідками пандемії COVID-19 є актуальною для усіх країн світу, оскільки через зростання захворюваності більшість галузей національного господарства зазнає серйозних фінансових збитків, зокрема й національна економіка України. Щодо траєкторії виходу з кризи окремих країн, то ситуація є набагато складнішою, оскільки через різні показники захворюваності та методи боротьби з коронавірусною хворобою, неможливо розробити єдину, досконалу національну стратегію виходу з глибокої економічної рецесії. Уряд кожної країни, у першу чергу, вирішує проблему боротьби з пандемією COVID-19 на національному рівні, а проблеми відновлення глобальної економіки для лідерів світової спільноти все ще залишаються другорядними.

Метою даного дослідження є вивчення основних сценаріїв відновлення глобальної економіки після пандемії COVID-19.

Детальне вивчення фахової літератури [1-4] показало, що існує чотири основні сценарії відновлення глобальної економіки після пандемії COVID-19: базовий, сценарій “повернення карантину взимку”, “найкращий випадок” і “найгірший випадок”. Базовий сценарій відновлення глобальної економіки полягає у тому, що у 2021 р. завдяки карантинним обмеженням та широкій

вакцинації населення європейських країн вдасться зменшити випадки захворюваності та скасувати усі обмеження. Послаблення відбуватимуться поступово і на початку 2022 р. лише міжнародні подорожі залишаться певною мірою обмежені. В результаті відновлення глобальної економіки після пандемії COVID-19 матиме вигляд U-подібної кривої. Тим не менш, на думку експертів глобального фінансового інституту ING Group, у більшості країн світу загальні економічні втрати від пандемії COVID-19 будуть навіть вищими, ніж фінансові збитки від економічної кризи 2008 р.

Сценарій “повернення карантину взимку” полягає у тому, що економічні процеси в глобальному світі розгортатимуться так само, як і за базовим сценарієм, але в інший час. Очікується, що щороку влітку усі карантинні обмежування будуть скасовуватися, оскільки рівень захворюваності буде низьким, але восени, незважаючи на масштабні тестування і більш точне та оперативне відстеження соціальних контактів людей, нові хвилі COVID-19 примушуватимуть більшість країн світу знову повертатися до карантинних обмежень з усіма відповідними наслідками. Втім, на думку [3], уряди провідних країн світу вже мають досвід антикризового менеджменту, який дозволяє більш індивідуалізовано підтримувати деякі регіони та сектори національного господарства і регулювати їх діяльність навіть під час “жорсткого” карантину. Додамо, що згідно зі сценарієм “повернення карантину взимку” економічна рецесія триватиме до квітня 2022 р., а потім почнеться поступове відновлення глобальної економічної системи, яке матиме вигляд W-подібної кривої: періоди економічного спаду будуть чергуватися з періодами економічного піднесення, причому зростання ВВП провідних країн світу буде вищим, ніж у 2020 р., але нижчим, ніж у 2021 р. Втім, досягти докризового рівня глобальній економічній системі вдасться не раніше 2024 р.

Сценарій “найкращий випадок” заснований на досвіді Китаю, коли усі карантинні обмеження скасовуються одразу після зменшення рівня захворюваності населення на COVID-19. На думку прибічників даного сценарію, коронавірусна хвороба не повертається кожної зими як завдяки появі масового імунітету, так і завдяки більш ефективним заходам щодо його попередження (вакцинації, соціальній дистанції, вдягання масок та/або респіраторів та ін.). І хоча усі економічні збитки не зможуть бути компенсовані одразу, тим не менш ефективна державна економічна політика щодо надання гарантій, підтримки ліквідності та забезпечення короткострокової зайнятості

сприятиме досить швидкому економічному відновленню. Відтак, відновлення глобальної економіки після пандемії COVID-19 матиме вигляд V-подібної кривої: стрімкий спад світового ВВП (від 10 до 20%) у 2020 р. зміниться на бурхливе економічне зростання у 2022 р. (від 5 до 10%), коли більшість економік світу зможуть досягти докризового рівня [2].

Сценарій “найгірший випадок” полягає у тому, що у більшості країн світу карантин триватиме щонайменше ще два роки, однак починаючи з березня 2022 р. ситуація дещо покращиться, у першу чергу, завдяки розробці та використанню вакцин (AstraZeneca, Moderna, Pfizer, Спутник-V та ін.). У цьому випадку відновлення глобальної економіки буде дуже повільним (від 1% до 1,5%), порівняно з попередніми трьома сценаріями, і графічно може бути представлено у вигляді L-подібної кривої. Згідно зі сценарієм “найгірший випадок”, 2021 р. – це рік найбільшої рецесії в світовій економічній історії, коли спад ділової активності у деяких країнах світу може перевищити 50%. Як результат, глобальна економічна система зможе досягти докризового рівня не раніше 2023 р., а зростання світового ВВП не перевищуватиме 1% [2-3].

Також існують сценарії економічного відновлення окремих країн світу після пандемії COVID-19. Так, експерти організації Conference Board розробили три можливі варіанти (сценарії) розвитку економіки США як найбільш потужної економіки світу (станом на 31.12.2020 р. питома вага ВВП США у світовому ВВП становила майже 15%). Згідно з першим сценарієм (“травневе перезавантаження”) пандемія COVID-19 досягне свого піку в середині 2021 р., а поступове економічне відновлення почнеться лише в травні 2022 р. Згідно з другим сценарієм (“літня V-подібна крива”) пандемія COVID-19 досягне свого піку у 2022 р., а економічне відновлення США почнеться не раніше третього кварталу 2022 р. Згідно з третім сценарієм (“осінне відновлення”) уряду США вдасться встановити контроль над вірусом, в результаті чого відбудеться деяке згладжування піку захворюваності населення на COVID-19, хоча негативні ефекти відчуватимуться ще впродовж другого та третього кварталів 2021 р., а економічне відновлення країн почнеться лише в кінці 2022 р. Як бачимо, експерти організації Conference Board вважають, що за будь-якого сценарію економічне відновлення США відбудеться вже у 2022 р. [3].

Щодо сценаріїв відновлення економіки України, то існує три основні варіанти подолання наслідків пандемії COVID-19: песимістичний,

оптимістичний і реалістичний. Згідно з песимістичним сценарієм, ймовірність якого становить 30%, піки захворюваності населення України припадуть на осінь і весну, коли може бути інфіковано понад 60 000 осіб, тому у цей час можна очікувати так званий “локдаун”. Згідно з оптимістичним сценарієм, ймовірність якого становить 10%, кількість інфікованих може бути втричі меншою (не більше 20 000 осіб), а, отже, кількість жертв пандемії буде меншою. Втім, більшість аналітиків дотримуються третього реалістичного сценарію подолання наслідків коронакризи (з ймовірністю майже 60%), згідно з яким рівень захворюваності та ступінь карантинних обмежень будуть залежати від епідеміологічної ситуації в кожному окремому регіоні [1; 4].

Таким чином, не існує єдиного чіткого сценарію відновлення глобальної економіки після пандемії COVID-19, але більшість аналітиків відстоюють думку про те, що незважаючи на масштабні тестування і більш точне та оперативне відстеження соціальних контактів людей, нові хвилі COVID-19 примушуватимуть більшість країн світу знову повертатися до карантинних обмежень з усіма відповідними наслідками. Тому подальші наукові розвідки автора будуть спрямовані у бік пошуку шляхів мінімізації економічних втрат та фінансових збитків внаслідок пандемії COVID-19.

Список використаних джерел

1. Жаліло Я. В. Україна після коронакризи – Шлях одужання: наукова доповідь / Я. В. Жаліло, Я. Б. Базилюк, С. В. Ковалівська. – К., 2020. – 304 с.
2. Корона вірус: сценарії для світу та України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zaxid.net/koronavirus_stsenariyi_dlya_svitu_u_ukrayini_n1499932.
3. Після COVID-19: сценарії економічного відновлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/articles?pid=6361>.
4. Пандемія COVID-19: можливі сценарії та очікувані перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpi.ua/ru/covid19>.

